

PRAKSISOVERSIGT · MILJØRET

Praksisoversigt over spildevandstilladelser

Tilladelser, påbud og klagepraksis efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Version 2 · Opdateret 27. aug. 2026 · 42 afgørelser · 2011-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Spildevandsreguleringen hviler på fire selvstændige hjemler i miljøbeskyttelsesloven: nedsivningstilladelser efter § 19, udlednings- og tilslutningstilladelser efter § 28, forbedringspåbud efter § 30 og spildevandsplanen efter § 32. Praksis domineres kvantitativt af Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvor to spor er fremherskende: dels et stort antal afvisninger på grund af manglende klageberettigelse eller lovbestemt klageafskæring, dels en linje af ophævelser og hjemvisninger, hvor kommunen har tilsidesat spildevandsplanens bindende virkning, miljøkvalitetskravene eller de forvaltningsretlige krav til påbudsadressat og vilkår. Domstolene supplerer med den strafferetlige håndhævelse af påbud efter § 110 og med afgrænsningen af, hvornår en ejendom retligt er "tilsluttet".

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Miljøbeskyttelseslovens § 30, stk. 4, afskærer klage over forbedringspåbud til anlæg på 30 PE eller derunder – typiske påbud om ny bundfældningstank eller forbedret rensning i det åbne land kan derfor ikke prøves administrativt, men kun ved domstolene eller gennem det kommunale tilsyn.
- 02** Tilsvarende afskærer § 28, stk. 4, klage over tilslutningspligt, og § 32, stk. 4, klage over spildevandsplanen – Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser konsekvent klager over kloakeringspåbud uanset indsigelser om servitutter, økonomi eller proportionalitet.
- 03** Spildevandsplanen er retligt bindende for kommunens egen administration: en udledningstilladelse, der fraviger planens dimensioneringsforudsætninger, er behæftet med en væsentlig retlig mangel og ophæves.
- 04** En tilslutningstilladelse efter § 28, stk. 3, forudsætter, at der foreligger en gyldig udledningstilladelse for den modtagende ledning eller det modtagende anlæg – mangler den, hjemvises sagen.
- 05** Tilladelse til udledning til en recipient, hvor der samtidig sker nedsivning, kræver en samlet vurdering efter både § 19 og § 28; kommunen kan ikke nøjes med § 28.
- 06** Ved udledning af tag- og overfladevand skal neddrøslingen beregnes ud fra det befæstede (reducerede) areal, og fortyndingsbetragtninger er utilstrækkelige, hvis den eksisterende baggrundskoncentration i recipienten ikke inddrages.
- 07** Et påbud om fysiske foranstaltninger kan kun rettes mod den, der har retlig rådeevne over påbuddets genstand – påbud, der forudsætter anlæg på tredjemands ejendom, er ugyldige.

- 08** En § 19-/§ 28-tilladelse kan tidsbegrænses og gøres betinget af udnyttelse inden en frist, men kommunen kan ikke i tilladelsen fastsætte en frist for, hvornår den skal være efterkommet – det kræver påbud eller lovliggørelsesskridt efter §§ 68-69.
- 09** Klageberettigelse efter § 98, stk. 1, nr. 2, kræver en individuel, væsentlig interesse; hverken bopæl 18-30 km fra udledningspunktet, generel bekymring for badevandskvalitet eller bredejerstatus til et sidevandløb er tilstrækkeligt.
- 10** En grundejerforening uden natur- og miljøbeskyttelse som vedtægtsmæssigt hovedformål kan hverken klage efter § 98, stk. 1, nr. 2, eller efter foreningsklageretten i § 100, stk. 1.
- 11** Klage over påbud og forbud har opsættende virkning efter § 95, stk. 1, og fravigelse kræver akut sundhedsfare eller overvejende sandsynlighed for væsentlige, vanskeligt genoprettelige miljøproblemer.
- 12** Klage over tilladelser har omvendt ikke opsættende virkning efter § 96, stk. 1, og udnyttelse i klageperioden sker på ansøgerens egen regning og risiko.
- 13** Betalingspligt for vejbidrag forudsætter en formel tilslutning efter § 28, stk. 3 eller stk. 4 – faktisk tilledning af vand til et forsyningsanlæg er ikke nok.
- 14** Bøden for ikke at efterkomme et spildevandspåbud ligger efter forarbejderne på minimum 5.000 kr. i førstegangstilfælde, men kan nedsættes ved særligt lav indkomst, og suppleres normalt med løbende tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3.
- 15** Et påbud, der ikke er påklaget eller indbragt for domstolene inden fristen, kan ikke tilsidesættes under en efterfølgende straffesag med indsigelser om tidligere indbetalinger eller uforholdsmæssige omkostninger.

Fire hjemler, fire klagespor: systematikken i miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Spildevandsreguleringen bygger på fire adskilte hjemler, og valget mellem dem afgør både kompetencen, vilkårsadgangen og klageadgangen.

Nedsivning og afledning til jord reguleres af [miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1](#), hvorefter stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke uden tilladelse må nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på jorden eller afledes til undergrunden. Tilladelsen gives af kommunalbestyrelsen, jf. [§ 19, stk. 4](#).

Udledning til overfladevand reguleres af [§ 28, stk. 1](#): kommunalbestyrelsen giver tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet. [§ 28, stk. 3](#) hjemler tilslutning til spildevandsforsyningsselskabernes anlæg, mens [§ 28, stk. 4](#) statuerer tilslutningspligt, når stikledning er ført frem til grundgrænsen.

Forbedringspåbud hviler på [§ 30, stk. 1](#):

"Hvis et spildevandsanlæg ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt, herunder ikke opfylder eller tilgodeser de krav, der er fastsat efter § 28 og § 29, samt forudsætninger fastsat efter § 32, stk. 5, kan tilsynsmyndigheden påbyde, at der foretages den nødvendige forbedring eller fornyelse af anlægget."

Planlægningen sker efter [§ 32, stk. 1](#), hvorefter kommunalbestyrelsen udarbejder en plan for bortskaffelse af spildevand, hvor kloakeringsområderne fastlægges.

De nærmere regler er udmøntet i [spildevandsbekendtgørelsen](#), hvis [§ 4](#) opregner spildevandsplanens obligatoriske indhold – herunder kloakoplande, områder hvor tilslutningsretten og -pligten forventes ophævet, områder med nedsivning og områder med bestemte renseniveauer. Efter [§ 35](#) skal kommunalbestyrelsen ved både tilladelse efter [§ 28, stk. 1](#), og påbud efter [§ 30](#) til ejendomme i spredt bebyggelse stille udlederkrav, der "mindst opfylder det i spildevandsplanen fastsatte renseniveau for området" efter bekendtgørelsens bilag 3. Fortolkningsrammen findes i [Spildevandsvejledningen](#) og – for industrispildevand – i [Tilslutningsvejledningen](#).

Forarbejderne til den oprindelige [§ 30](#) præciserer, at indgrebskriteriet er uændret siden den tidligere miljøbeskyttelseslov, og at vilkårsændringsadgangen i stk. 1, 2. pkt., også kan bruges, når udledningen isoleret set er forsvarlig:

"Beføjelsen kan tænkes anvendt i situationer, hvor en spildevandsudledning isoleret betragtet ikke medfører miljømæssigt uforsvarlige forhold, men hvor en ændring af vilkårene er nødvendig for at skabe plads i recipienten for at imødekomme anden berettiget ansøgning om spildevandsudledning i afstrømningsområdet."

LOV

[Miljøbeskyttelsesloven § 19, stk. 1, 4](#)[Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 1, 3-4](#)[Miljøbeskyttelsesloven § 30, stk. 1](#)[Miljøbeskyttelsesloven § 32, stk. 1](#)[Spildevandsbekendtgørelsen § 4, stk. 1](#)[Spildevandsbekendtgørelsen § 35](#)

§ 2 Udledningstilladelser efter § 28, stk. 1 – hydraulisk kapacitet, miljøkvalitetskrav og spildevandsplanens bindende virkning

Nævnets realitetsprøvelse af udledningstilladelser samler sig om tre tilbagevendende mangler: forkert beregning af den hydrauliske belastning, utilstrækkelig vurdering af forurenende stoffer og fravigelse af spildevandsplanens forudsætninger.

Hydraulisk kapacitet og stofkrav. I [19/04653](#) om udledning af tag- og overfladevand fra Holbæk Sportsby til Kalvemose Å ophævede nævnet begge kommunens tilladelser. For den østlige del havde kommunen baseret neddrøslingskravet på det **totale** areal i stedet for det **befæstede (reducerede)** areal, hvorved udledningen oversteg den naturlige afstrømning, uden at kommunen konkret havde vurderet, om drænet og åen kunne rumme mervandmængden. For den vestlige del med kunststofbaner fastslog nævnet, at udledningen ikke kunne behandles som almindeligt belastet regnvand: analyseprøver viste overskridelser af miljøkvalitetskravene for zink og kobber, og kommunens antagelse om, at en 700-ganges fortynding i åen var tilstrækkelig, var mangelfuld, fordi den ikke tog højde for den eksisterende koncentration af stofferne i vandløbet.

Spildevandsplanen binder kommunen selv. I [20/09030](#) havde Hillerød Kommune dimensioneret et regnvandsbassin med en sikkerhedsfaktor på 1,1, selv om kommunens egen spildevandsplan foreskrev 1,2. Nævnet understregede, at spildevandsplanen udgør det retligt bindende grundlag for kommunens

administration af spildevandsområdet, og at kommunens begrundelse for fravigelsen (et "meget veldefineret" opland) ikke kunne føre til et andet resultat. Valget af sikkerhedsfaktor havde direkte betydning for, om bassinet kunne overholde den forudsatte overløbshyppighed på fem år under hensyn til klimabetinget øget regnintensitet. Manglen var så væsentlig, at afgørelsen blev ophævet og hjemvist – dog med virkning først et år efter nævnets afgørelse.

Samme betragtning ligger bag [spildevandsbekendtgørelsens § 19, stk. 6](#), hvorefter kommunalbestyrelsen ved tilladelse til fælles spildevandsanlæg navnlig skal påse, at projektet er i overensstemmelse med spildevandsplanen samt miljømåls- og indsatsbekendtgørelserne.

Overløb og eksisterende anlæg. Praksis viser, at også historiske, hidtil uregulerede udledninger skal bringes på plads. I [25/07127](#) meddelte Herning Kommune tilladelse til et overløb fra Aulum Renseanlæg, som – trods en udledningstilladelse fra 1998 med senere tillæg – aldrig havde haft en selvstændig tilladelse, selv om der de foregående tre år var udledt 21.000-40.000 m³ opspædet spildevand årligt.

LOV

[Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 1](#)[Miljøbeskyttelsesloven § 32, stk. 1](#)[Spildevandsbekendtgørelsen § 19, stk. 6](#)

PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over tilladelse til spildevandsoverløb fra Aulum Renseanlæg grundet manglende individuel væsentlig interesse	26.09.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning i sager om tilladelse til udledning af tag- og overfladevand	22.03.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afgørelse om tilladelse til udledning af overfladevand ophæves og hjemvises grundet manglende overensstemmelse med spildevandsplan	09.11.2023

§ 3 Nedsivningstilladelser efter § 19 – jordbundsundersøgelser, afstandskrav og plangrundlag

Nedsivning af husspildevand fra anlæg på 30 PE eller derunder reguleres detaljeret i [spildevandsbekendtgørelsens § 40](#), der opstiller ti kumulative betingelser: dokumenteret egnet jordbund, dimensionering uden overfladisk afstrømning, forudgående bundfældningstank, udformning som sivedræn (medmindre spildevandet er rensset mindst til renseklasse SO), bund mindst 1 meter og så vidt teknisk muligt 2,5 meter over højeste grundvandsstand, samt afstandskrav på 300 meter til drikkevandsindvinding, 150 meter til øvrig vandindvinding og 25 meter til vandløb, søer og havet. For tag- og overfladevand gælder de lempeligere krav i [§ 41](#), og er betingelserne i §§ 40-41 ikke opfyldt, kan tilladelse alligevel gives efter [§ 42](#), hvis bl.a. de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at nedsivningen kan ske uden risiko for forurening, og miljømålene for vandområdet kan opfyldes.

Plangrundlaget kan blokere for nedsivning. I [24/02006](#) stadfæstede nævnet Holbæk Kommunes afslag på et fælles beplantet filteranlæg på 90 PE i et bæredygtigt bofællesskab. Anlægget lå i et indvindingsopland (IOL), men uden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Kommuneplanens retningslinje 8.6.3 forbød efter sin ordlyd kun fælles nedsivningsanlæg over 30 PE i OSD, men kommunens grundvandsredegørelse fastslog, at IOL uden for OSD beskyttes på lige fod. Nævnet lagde redegørelsen til grund og tolkede plangrundlaget således, at

"et nedsivningsanlæg som det ansøgte ikke må placeres inden for et IOL, men at der undtagelsesvis kan dispenseres til et sådan anlæg inden for et OSD."

At en lokalplan fra 2020 viste renseanlægget, kunne ikke føre til et andet resultat, da lokalplanen stred mod det overordnede plangrundlag. Argumenter om beboernes lave forbrug af miljøfremmede stoffer og om ligebehandling med andre kommuner blev afvist som irrelevante, fordi kommuneplaner er lokale.

Ansøgningen og de faktiske forhold. I [22/17087](#) havde Helsingør Kommune – efter påtale fra Miljøstyrelsen – af egen drift meddelt en haveforening med 201 parceller tilladelse til fortsat nedsivning og udledning. Haveforeningen havde hverken ansøgt eller ønsket at udnytte tilladelsen, og et rådgivende ingeniørfirma havde konstateret, at området på grund af højtstående overfladevand og hård lerjord slet ikke var egnet til nedsivning. Nævnet ophævede tilladelsen som uaktuel.

Grænsen til LAR og lokalplanlægning. Planklagenævnet fastslog i [24/04672](#), at en lokalplanbestemmelse om, at regnvand skal håndteres på egen grund, savnede hjemmel i planloven og derfor var uvirksom; reguleringen af nedsivning hører under [miljøbeskyttelseslovens § 19](#) og spildevandsbekendtgørelsen, ikke under lokalplanen.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 19, stk. 1	Spildevandsbekendtgørelsen § 40
	Spildevandsbekendtgørelsen § 41	Spildevandsbekendtgørelsen § 42
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på nedsivningstilladelse for beplantet filteranlæg i indvindingsopland opretholdt af Miljø- og Fødevareklagenævnet 27.01.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilladelse til nedsivning og udledning af regn- og spildevand 15.11.2023 Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om regnvandsafledning til fællesareal i Stevns Kommune 19.05.2025	

§ 4 Samspillet mellem § 19 og § 28: nedsivning kan ikke gemmes i en udledningstilladelse

Et selvstændigt praksismønster angår sager, hvor udledningen sker til en recipient, som ikke er tæt – typisk en havesø, et bassin eller et dræn. Her kan kommunen ikke nøjes med hjemlen i § 28.

I [NMK-10-00786](#) havde Nyborg Kommune efter [§ 28, stk. 1](#) tilladt udledning af spildevand fra en vaske- og påfyldningsplads på en landbrugsejendom til en havesø på 80-100 m². Nævnet begrænsede sin prøvelse til nedsivningsspørgsmålet og konstaterede, at der ikke var etableret impermeabel bund i søen, hvorfor der måtte antages at ske nedsivning til jorden. En tilladelse til udledning til en recipient, hvor der samtidig sker nedsivning, kræver en **samlet** vurdering af både udledning og nedsivning, dvs. efter både [§ 28](#) og [§ 19, stk. 1, nr. 3](#). Da kommunen slet ikke havde forholdt sig til nedsivningen, led afgørelsen af en væsentlig mangel og blev ophævet og hjemvist. Nævnet anviste samtidig, at kommunen ved den fornyede behandling skulle foretage habitatvurdering og vurdering af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, og bemærkede, at autoværkstedsbekendtgørelsen ikke finder anvendelse på landbrugsvirksomheders vaskepladser til eget materiel.

I [22/17087](#) meddelte Helsingør Kommune omvendt korrekt én samlet afgørelse med hjemmel i både § 19 og § 28 for haveforeningens nedsivning og udledning – problemet dér lå i vilkårene, ikke i hjemmelsvalget.

Afgrænsningen mellem spildevandsanlæg og vandløb kan i sig selv være tvistgenstand. I [NMK-43-00562](#) stadfæstede nævnet, at en rørledning, der modtog både spildevand og drænvand, ikke var en del af et spildevandsteknisk anlæg, da den ikke var optaget i kommunens spildevandsplan – den var derimod et privat rørlagt vandløb, hvis vedligeholdelse påhvilede bredejerne.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 19, stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 1	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om tilladelse til nedsivning og udledning af regn- og spildevand		15.11.2023
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om udledning af spildevand fra vaskeplads til sø		17.07.2017
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om privat vandløb vs. spildevandsledning		24.03.2017

§ 5 Tilslutningstilladelser efter § 28, stk. 3 – forudsætter en gyldig udledningstilladelse for modtageanlægget

En markant og nyere linje i nævnets praksis angår tilslutningstilladelser til regnvandsledninger, hvor selve ledningens udledning aldrig er blevet tilladt.

Efter [spildevandsbekendtgørelsens § 15, stk. 2](#) skal kommunalbestyrelsen ved fastsættelse af vilkår i en tilladelse efter § 28, stk. 3, sikre, at afledningen ikke er til hinder for, at spildevandsforsyningsselskabets anlæg kan opfylde sin udledningstilladelse, herunder at miljøkvalitetskravene for det berørte vandområde opfyldes. Bestemmelsen forudsætter implicit, at en sådan udledningstilladelse overhovedet eksisterer.

I [21/04468](#) om overfladevand fra en kunstgræsbane i Frederikssund fremkom det under klagesagen, at kommunen ikke kunne finde en udledningstilladelse for den regnvandsledning (U20-R), som banen skulle tilsluttes. Nævnet ophævede tilslutningstilladelsen og fastslog, at kommunen først kan meddele en ny tilslutningstilladelse, når der er givet udledningstilladelse for selve regnvandsledningen – og at kommunen samtidig skal forholde sig til de dokumenterede overskridelser af miljøkvalitetskravene i vandet fra banen samt fastsætte vilkår om egenkontrol og prøvetagning.

Samme resultat nåede nævnet i [25/02890](#), hvor Hillerød Kommune havde tilladt tilslutning af tag- og overfladevand fra en ny bydel ved Skævinge til en regnvandsledning med udløb i Havelse Å og videre til Roskilde Fjord. Kommunen oplyste på nævnets initiativ, at der ikke forelå en gyldig udledningstilladelse for ledningen, og anmodede selv om at måtte tilbagekalde afgørelsen. Nævnet ophævede og hjemviste, idet en central forudsætning i bekendtgørelsen ikke var opfyldt, hvilket gjorde det umuligt at sikre overholdelsen af miljøkravene for fjorden.

Omvendt afgrænses klageadgangen snævert for tilslutning af tag- og overfladevand: efter [spildevandsbekendtgørelsens § 16](#) kan afgørelser om tilslutning af tag- og overfladevand ikke påklages, bortset fra overfladevand fra veje, jernbaner og parkeringsarealer til mere end 20 biler.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 3	Spildevandsbekendtgørelsen § 15, stk. 2	
	Spildevandsbekendtgørelsen § 16		
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til tilslutning af tag- og overfladevand		08.07.2025

§ 6 Påbud efter § 30 – betingelser, adressat og kravet om retlig rådeevne

Når et § 30-påbud undtagelsesvis kan realitetsprøves (dvs. når anlægget har en kapacitet over 30 PE), viser praksis, at nævnet prøver såvel hjemmelsgrundlaget som de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Retlig rådeevne. Den principielle afgørelse er [24-09158](#) om Rødovre Kommunes påbud til Vejdirektoratet om rensning af vejvand fra en motorvej til Munktoftesøen. Nævnet tog af egen drift – uden at være foranlediget af klagepunkterne – spørgsmålet om påbudsadressatens rådeevne op:

"Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at klager ikke har mulighed for at opfylde påbuddets vilkår om etablering af rensesforanstaltninger, herunder at klager ikke har den fornødne retlige rådeevne over Rødovre Kommunes ejendom, hvor [Munktoftesøen] er beliggende."

Nævnet fremhævede den almindelige grundsætning om, at påbud om foranstaltninger på fast ejendom kun kan udstedes til ejeren eller brugeren, fordi adressaten skal have retlig rådeevne over påbuddets genstand. Vejdirektoratet havde ikke plads på egen matrikel og måtte placere renseløsningen på kommunens grund; at kommunen og forsyningsselskabet havde tilkendegivet at ville indgå i dialog om placeringen, ændrede intet, da Vejdirektoratet fortsat ville være afhængigt af andre for at kunne efterkomme påbuddet. Afgørelsen blev ophævet uden stillingtagen til de øvrige klagepunkter om lovligheden af den bestående tilslutning og om proportionalitet.

Kommunens bundethed af tidligere rekursafgørelser. I [20/00602](#) havde en vaskehal i 2006 fået et § 30-påbud med vilkår om egenkontrolprøver, som Natur- og Miljøklagenævnet i 2011 ændrede til to årlige prøver. Da virksomheden i 2019 ansøgte om lempelse under henvisning til fire rene prøver, afslog kommunen med den begrundelse, at den ikke kunne omgøre en overordnet myndigheds afgørelse. Nævnet fastslog, at en førstinstans ganske vist er forpligtet til at følge rekursinstansens afgørelse og ikke kan træffe ny afgørelse om samme forhold – **medmindre der foreligger væsentlige nye faktiske eller retlige oplysninger**. Da kommunen ikke havde foretaget en konkret vurdering af, om ansøgningen indeholdt sådanne nye oplysninger, blev afslaget ophævet og hjemvist.

Valget af afhjælpningsmetode. Folketingets Ombudsmand udtalte allerede i [Påbud om lovliggørelse af spildevandsforhold](#) (j.nr. 1979-1031-11), at der i mangel af udtrykkelige regler alene kunne stilles krav om lovliggørelse som sådan, mens valget mellem flere alternative muligheder måtte tilkomme den ansvarlige for forholdet; forudsætningerne for at påbyde netop etablering af samletank var derfor ikke til stede. Ombudsmanden fandt endvidere, at underrettningsreglen for påbud og forbud i hvert fald ikke generelt kan anses for uanvendelig ved lovliggørelsespåbud. Retstilstanden er siden ændret på ét punkt: [§ 30, stk. 5](#) hjemler i dag udtrykkeligt, at kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et påbud for anlæg på 30 PE eller derunder skal opfyldes ved nedsivning, hvis der kan nedsives i området – dog ikke i det omfang der etableres andre spildevandsløsninger uden udledning inden en fastsat frist. Efter [spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 4](#) finder betingelserne i [§ 40, stk. 1, nr. 1-6](#), tilsvarende anvendelse ved sådanne nedsivningspåbud.

Kommunens redskaber ved ulovlige forhold. Nævnet præciserede i [22/17087](#), at kommunen ikke kan pålægge en frist for efterlevelse i selve tilladelsen. En tilladelse kan tidsbegrænses, og der kan stilles vilkår om, at den skal være udnyttet inden en frist, hvorefter den bortfalder – men det er frivilligt, om en meddelt tilladelse tages i

brug. Ønsker kommunen ulovlige forhold bragt til ophør, må den anvende lovgivningsreglerne i § 68 og § 69, eventuelt med frist for at ansøge om de nødvendige tilladelser.

LOV

Miljøbeskyttelsesloven § 30, stk. 1, 5

Miljøbeskyttelsesloven § 68

Miljøbeskyttelsesloven § 69

Spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 4

PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Påbud om rensning af vejvand fra motorvej til Munktoftesøen ophævet – Vejdirektoratet havde ikke retlig rådeevne	22.06.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om tilladelse til nedsivning og udledning af regn- og spildevand	15.11.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse af afslag på lempelse i krav til prøvetagning i Rødovre Kommune	02.02.2021

§ 7 Klageafskæringen for anlæg på 30 PE eller derunder – det åbne lands påbudssager

Den største enkeltgruppe af spildevandssager i det åbne land – påbud om forbedret rensning eller ny bundfældningstank på enkeltejendomme – kan slet ikke prøves af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det følger af § 30, stk. 4:

"Tilsynsmyndighedens afgørelse efter stk. 1-3 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, når anlæggets kapacitet er på 30 personækvivalenter eller derunder."

En tilsvarende afskæring gælder for tilladelser: efter § 28, stk. 5 kan kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 1 og stk. 3 ikke påklages, når afgørelsen omfatter udledning fra anlæg med en kapacitet på 30 PE eller derunder.

Praksis er entydig. I 24/08538 havde Vordingborg Kommune påbudt en ejendomsejer i Stege at udskifte en eksisterende bundfældningstank med en ny CE-mærket model. Klageren gjorde gældende, at kommunen havde tilsidesat officialprincippet ved ikke at foretage konkrete målinger under inspektionen, at henvendelser ikke var besvaret, og at kravet ville medføre en væsentlig økonomisk byrde. Nævnet afviste at realitetsbehandle nogen af delene, da tanken ubestridt havde en kapacitet under 30 PE, og henviste klagen over kommunens generelle sagsbehandling til Ankestyrelsen, jf. kommunestyrelseslovens § 48.

I 23/02037 klagede en privatperson på vegne af fem beboere over, at Næstved Kommune havde meddelt påbud om udskiftning til CE-mærkede bundfældningstanke til i alt 54 ejendomme, og gjorde gældende, at kommunen havde fejlførtolket bekendtgørelsesgrundlaget. Også her afviste nævnet med henvisning til § 30, stk. 4.

Det betyder ikke, at påbuddene er uangribelige. Endelighedsbestemmelsen afskærer ikke det kommunale tilsyn fra at efterprøve afgørelsens lovlighed, og et påbud kan indbringes for domstolene inden fristen i § 101, stk.

1. Højesteret har dog i BS-499/2023-HJR – om rammerne for prøvelse af generelle miljøregler – fastslået, at sådanne regler ikke kan prøves abstrakt; prøvelsen forudsætter en konkret og aktuel retlig interesse knyttet til en konkret afgørelse.

LOV

Kommunestyrelsesloven § 48

Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 5

Miljøbeskyttelsesloven § 30, stk. 4

Miljøbeskyttelsesloven § 101, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om manglende retlig interesse i at prøve generelle miljøregler uden konkrete afgørelser	03.05.2024
---------	---	------------

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over påbud om ny bundfældningstank i Vordingborg Kommune grundet anlæggets størrelse	23.09.2024
Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om afvisning af klage vedrørende påbud om etablering af bundfældningstank	13.03.2023

§ 8 Spildevandsplanen efter § 32 – bindende for kommunen, men uden klageadgang

Spildevandsplanen indtager en dobbeltrolle: den kan ikke påklages, men den binder til gengæld kommunens egen administration, og fejl i planen kan slå igennem på de afgørelser, der bygger på den.

Ingen klageadgang. Efter § 32, stk. 4 kan kommunalbestyrelsens vedtagelse af en spildevandsplan ikke påklages til anden administrativ myndighed. I [NMK-10-01094](#) afviste nævnet en klage over Horsens Kommunes afslag på udtræden af spildevandsforsyningsselskabet med den begrundelse, at afslaget var truffet som led i administrationen af spildevandsplanen. Samtidig afviste nævnet klagen over det tilknyttede afslag på udledningstilladelse til et minirensanlæg som uaktuel, fordi udledningen forudsatte, at udtræden blev tilladt. Betingelserne for udtræden fremgår i dag af [spildevandsbekendtgørelsens § 18](#): ejendommen skal ligge i et område udpeget i spildevandsplanen, der skal være enighed mellem grundejer og kommune, forsyningsselskabets økonomi må ikke forringes væsentligt, og selskabet skal fortsat kunne fungere teknisk forsvarligt – og tilladelse til alternativ bortskaffelse er en forudsætning.

Planens indhold får retsvirkning ved ekspropriation. [20/14115](#) er den skarpeste illustration. Aalborg Kommune eksproprierede efter § 58, stk. 1 ca. 14 m² til udvidelse af et regnvandsbassin i forbindelse med Plusbus-projektet. Nævnet ophævede afgørelsen, fordi lovlighedskravet ikke var opfyldt: spildevandsplanen skal efter bekendtgørelsen indeholde oplysninger om, hvilke ejendomme der forventes at skulle afgive areal eller få pålagt servitut – i dag § 4, stk. 1, nr. 10. Aalborgs Spildevandsplan 2016-2027 viste kun et eksisterende bassin, og da kortmaterialet havde et særskilt ikon for **planlagte** bassiner, som ikke fremgik ved klagers ejendom, måtte det modsætningsvis slutes, at der ikke var planer om en udvidelse. Nævnet understregede, at ekspropriation er et indgreb i en grundlovssikret rettighed, og at det derfor tydeligt skal fremgå af spildevandsplanen, at en ejendom kan forventes omfattet af et projekt.

Miljøvurdering af planen er derimod påklagelig. Selv om planens indhold ikke kan prøves, kan miljøvurderingen af den påklages på retlige spørgsmål. I [23/06768](#) om Viborg Kommunes tillæg nr. 40 om centralisering af spildevandsrensningen gav nævnet ikke medhold, men understregede afgrænsningen: prøvelsen angår alene miljøvurderingen, ikke tillæggets materielle indhold. I [23/02631](#) om et tillæg for et sommerhusområde i Sjelborg afviste nævnet klagen, fordi klagerne – der boede ca. 300 meter fra det nye kloakopland – ikke havde den fornødne retlige interesse; planen om lednings- og bassinanlæg forventedes ikke at have miljømæssig påvirkning for dem.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 32, stk. 1, 4	Miljøbeskyttelsesloven § 58, stk. 1
	Spildevandsbekendtgørelsen § 4, stk. 1	Spildevandsbekendtgørelsen § 18
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om Viborg Kommunes miljøvurdering af spildevandsplantillæg	19.11.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Klage over afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for tillæg til spildevandsplan afvist grundet manglende retlig interesse	18.04.2023

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om ekspropriation til regnvandsbassin ophæves 30.11.2021

Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om afslag på udtræden af spildevandsforsyning og udledning af spildevand til sø 31.01.2017

§ 9 Tilslutningspligt efter § 28, stk. 4 – endelighed, rimelig tilslutningsmulighed og begrebet "tilsluttet"

Tilslutningspligten er den mest kategorisk afskærne afgørelsestype på området. § 28, stk. 4 bestemmer, at der er tilslutningspligt, når stikledning er ført frem til grundgrænsen, at kommunalbestyrelsen afgør, hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført, og at kommunalbestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Nævnet afviser derfor uden undtagelse klager over kloakeringspåbud, uanset hvilke indsigelser der rejses:

Sag	Kommune	Klagepunkter	Udfald
19/07795	Horsens	Manglende inddragelse, forsyningens skade på opkørsel	Afvist
20/11107	Hjørring	Velfungerende nedsivningsanlæg, lavt vandforbrug (61 m ³ over syv år), 38.000 kr. i tilslutningsudgift, proportionalitet	Afvist
25/05269	Aalborg	Allerede separatkloakeret, tinglyst servitut om fælles afløbssystem, uforholdsmæssige omkostninger	Afvist

I [20/11107](#) præciserede nævnet systematikken: hvilke ejendomme der er omfattet af tilslutningspligten, afgøres gennem spildevandsplanlægningen efter § 32, og kommunalbestyrelsen kan meddele hel eller delvis fritagelse, som skal indføres i spildevandsplanen. Da spildevandsbekendtgørelsen ikke fastsætter særlige klageregler for fritagelse, slår endelighedsbestemmelsen i § 32, stk. 4 igennem også dér.

Domstolsprøvelsen. Højesteret prøvede i [156/2019](#) et kloaktilslutningspåbud incidentelt under en straffesag. Kommunen havde i 2009 udstedt et påbud, som blev trukket tilbage i 2012 på grund af teknisk tvivl om en minipumpebrønds placering, hvorefter påtale blev opgivet. Efter en ny spildevandsplan i 2014 og etablering af et nyt stik meddelte kommunen i 2016 et nyt påbud. Højesteret afviste indsigelsen om dobbelt strafforfølgning:

"Denne sag vedrører manglende opfyldelse af påbuddet fra 2016, som er udstedt, efter at kommunen har vedtaget en ny spildevandsplan og etableret en ny tilslutningsmulighed på ejendommen. Der er således ikke tale om den samme lovovertrædelse, som var omfattet af påtaleopgivelsen i 2012."

Om hjemmelsgrundlaget udtalte Højesteret, at et stik ført hen til og 10-20 cm over grundgrænsen, nedgravet til 3,8 m, udgjorde en rimelig tilslutningsmulighed:

"Det forhold, at stikket er etableret lidt over grundgrænsen, indebærer efter Højesterets opfattelse ikke, at kommunens påbud savner lovhjemmel."

At tilslutningen ifølge de tiltalte ville koste ca. 143.000 kr. mod tidligere anslået 29.000 kr., førte ikke til, at påbuddet var uproportionalt.

Begrebet "tilsluttet". I [BS-61505/2024-HJR](#) fastslog Højesteret, at spildevandsbetalingslovens tilslutningsbegreb skal fortolkes i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. En statsvej, hvorfra vand siden 1983 faktisk var løbet ned i et regnvandsanlæg, men hvor der aldrig var truffet afgørelse efter [§ 28, stk. 3](#) eller konstateret tilslutningspligt efter [§ 28, stk. 4](#), var ikke "tilsluttet". Vejdirektoratet blev frifundet for et vejbidragskrav på ca. 2,6 mio. kr. Den faktiske vandafledning kunne ikke sidestilles med retlig tilslutning.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 3-4	Miljøbeskyttelsesloven § 32, stk. 4
PRAKSIS		
	Højesteret · Pligt til betaling af vejbidrag for statsvej kræver formel tilslutning efter miljøbeskyttelsesloven	20.11.2025
	Højesteret · Kloaktilslutningspligt: Gyldighed af nyt påbud efter påtaleopgivelse og bødefastsættelse ved manglende efterkommelse	11.03.2020
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over Aalborg Kommunes påbud om tilslutning til separatkloakering	08.07.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over påbud om tilslutning til spildevandsledning	19.10.2020
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over påbud om kloaktilslutning	27.11.2019

§ 10 Klageberettigelse: kravet om individuel, væsentlig interesse i spildevandssager

Den talmæssigt største gruppe af spildevandsafgørelser i nævnet er afvisninger på grund af manglende klageberettigelse. Grundlaget er [§ 98, stk. 1, nr. 2](#), og nævnet anvender en fast, gentagen formulering af kriteriet, jf. bl.a. [25/00520](#):

"At have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald betyder, at man skal være berørt af afgørelsen i en vis kvalificeret grad. Denne påvirkning skal være speciel i sammenligning med den påvirkning, som afgørelsen vil have for alle og enhver inden for en større personkreds. [...] En ren ideel interesse eller en mere almindelig, principiel, teoretisk eller holdningsbaseret interesse, eksempelvis i et områdes natur- og miljøforhold, vil ikke i sig selv kunne begrunde klageberettigelse. Klageretten omfatter således ikke uden videre naboer eller beboere i det pågældende område i almindelighed."

Hertil kommer et krav om, at interessen skal være **værnet i miljøbeskyttelsesloven** – altså af miljømæssig og ikke privatretlig eller økonomisk karakter, jf. [19/02715](#).

Afstand. Afstanden mellem klager og udledningspunkt er den hyppigste afvisningsgrund:

- 3,8 km havledning til Kattegat – borgergruppe afvist i [21/00503](#) om udvidelsen af et renseanlæg fra 75.500 til 225.000 PE, trods indsigelser om lægemidler, tungmetaller, Natura 2000 og badevand.
- ca. 18 km – afvist i [19/02715](#).
- ca. 30 km – afvist i [19/03938](#).
- Bopæl i Jelling, udledning til Tved Bæk ved Aulum – afvist i [25/07127](#); henvisningen til nationale næringsstofudledninger blev kvalificeret som en almindelig, principiel interesse.

Naboskab og bredejerstatus er ikke i sig selv nok. I [24/02291](#) om fire udledningstilladelser til Glumsø Sø fandt nævnet, at det ikke var tilstrækkeligt at bo i nærheden af søen, og at bekymringen for badevandskvaliteten var udtryk for en generel interesse. I [24/11122](#) blev to omboende, der frygtede oversvømmelse af deres ejendomme ved udledning til Kærby Å, afvist, da de hverken var bredejere eller havde en individuel, væsentlig interesse. I [25/00520](#) var klagerne bredejere til Ejby Moser, men ikke til Gremmeløkke Å, hvortil udledningen skete; hertil kom, at tillægget kun hævdede kapaciteten fra 2.800 til 4.400 PE uden at ændre den tilladte vandmængde. Se tilsvarende [25/06230](#).

Foreninger. [24/09127](#) er den mest udførlige afgørelse om foreningers klageret. En grundejerforening klagede over Rudersdal Kommunes afslag på at meddele § 30-påbud vedrørende udledning til Brådebæk Sø siden 1970'erne. Nævnet afviste ad to selvstændige veje: dels udgjorde medlemmerne og kredsen af bredejere "en større personkreds", og klagepunkterne angik søens miljøtilstand generelt og ikke medlemmernes konkrete forhold, dels var foreningsklageretten i [§ 100, stk. 1](#) ikke i spil, "allerede fordi grundejerforeningen ikke har til hovedformål at beskytte natur og miljø eller varetage væsentlige rekreative interesser".

Tilslutning inden for anlæggets kapacitet. Nævnets praksis er, at omboende normalt ikke er klageberettigede over tilslutningstilladelser inden for det offentlige anlægs kapacitet, fordi forholdet til recipienten afklares i anlæggets egen udledningstilladelse efter [§ 28, stk. 1](#) – jf. [20/06677](#) om et asfalanlæg i Allerød og [25/05505](#).

En parallel restriktiv linje ses uden for spildevandsområdet: i [24/06684](#) nægtede nævnet et vandværk klageberettigelse over en miljøgodkendelse, da borerne lå 348-461 m fra anlæggene, og da rent vandindvindingsmæssige interesser ikke reguleres af den pågældende lovgivning.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 91, stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 98, stk. 1	
	Miljøbeskyttelsesloven § 100, stk. 1		
PRAKSIS	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Vandværk nægtet klageberettigelse over miljøgodkendelse til kvægbrug i Rebild Kommune		05.02.2026
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over tilladelse til spildevandsoverløb fra Aulum Renseanlæg grundet manglende individuel væsentlig interesse		26.09.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over udledningstilladelse til Kalundborg Centralrenseanlæg grundet manglende klageberettigelse		12.09.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over tilslutningstilladelse til spildevandsanlæg grundet manglende klageberettigelse		10.07.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende tillæg til spildevandsudledningstilladelse for Ejby Renseanlæg		30.04.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klager over Kalundborg Kommunes afgørelser om spildevandsudledning til Kærby Å		10.04.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over afslag på påbud om forbedring af spildevandsudledning til Brådebæk Sø		06.03.2025
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende spildevandsudledning til Glumsø Sø		19.04.2024
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over Mariagerfjord Kommunes tilladelse til udledning af spildevand		04.02.2021
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende spildevandstilladelse til asfalanlæg		01.09.2020
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende udledningstilladelse til renseanlæg grundet manglende klageberettigelse		05.06.2019
	Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afvisning af klage over udledningstilladelse til renseanlæg grundet manglende klageberettigelse		15.05.2019

Opsættende virkning – den skarpe sondring mellem påbud og tilladelser

§ 11

Miljøbeskyttelsesloven opererer med to modsatrettede udgangspunkter, som nævnet håndhæver konsekvent.

Påbud og forbud: opsættende virkning som hovedregel. § 95, stk. 1 bestemmer, at en klage har opsættende virkning for et påbud eller forbud, medmindre nævnet bestemmer andet. I 18/05257 opstillede nævnet kriterierne for at fravige hovedreglen:

- der skal være tale om akut sundhedsfare eller forhold, der kan sidestilles hermed,
- der skal være overvejende sandsynlighed for væsentlige og vanskeligt genoprettelige miljøproblemer,
- forureningen skal medføre uoprettelig skade eller skade, som kræver en omfattende indsats at udbedre.

Nævnet afslog kommunens anmodning om at fratage klagen dens opsættende virkning, selv om der forelå vedvarende naboklager.

Tilladelser og godkendelser: ingen opsættende virkning. § 96, stk. 1 vender udgangspunktet om. I 22/06876 formulerede nævnet den vurderingsnorm, der også anvendes i spildevandssager: der lægges vægt på, om udnyttelsen kan medføre uoprettelig skade eller skade, der kun kan genoprettes over lang tid eller ved en større indsats, og vurderingen sker på grundlag af de umiddelbart tilgængelige oplysninger, fordi afgørelsen skal træffes hurtigt. Efter § 96, stk. 2 indebærer udgangspunktet ingen begrænsning i nævnets adgang til senere at ændre eller ophæve tilladelsen – udnyttelse sker altså på ansøgerens egen regning og risiko.

Den samme tilbageholdenhed gælder for spildevandsprojekter, der miljøvurderes: i 26-06558 afslog nævnet at tillægge en klage over Københavns Kommunes § 25-tilladelse til spildevandsprojektet Spangen langs Harrestrup Å opsættende virkning, trods indsigelser om mangelfuld miljøkonsekvensvurdering, utilstrækkelig alternativvurdering og risiko for flagermus.

Er der tale om et afslag på en ansøgning, er spørgsmålet om opsættende virkning slet ikke relevant, da der ikke er nogen tilladelse at udnytte – jf. 20/00602.

Se den tværgående behandling af emnet i [opsættende-virkning](#).

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 95, stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 96, stk. 1-2	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afslag på opsættende virkning af klage over § 25-tilladelse til spildevandsprojekt ved Harrestrup Å		10.07.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage over miljøgodkendelse af affaldssorteringsanlæg		11.11.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om ophævelse af afslag på lempelse i krav til prøvetagning i Rødovre Kommune		02.02.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Opsættende virkning ved klage over påbud om begrænsning af støvgener fra perlite-virksomhed		21.01.2019

§ 12 Nævnets prøvelsesramme, hjemvisning og ugyldighed

Nævnet begrænser rutinemæssigt sin prøvelse efter [§ 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet](#), men praksis viser tre karakteristiske træk.

Nævnet kan gå ud over klagepunkterne. I [24-09158](#) fremhævede nævnet, at det efter forarbejderne til § 11, stk. 1, har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end de påklagede, fx overholdelse af EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger – og prøvede derfor rådeevnespørgsmålet uden at være foranlediget dertil.

En væsentlig mangel er nok. Nævnet nøjes typisk med at konstatere den mangel, der bærer resultatet, og lader de øvrige klagepunkter ligge – som i [NMK-10-00786](#), [20/09030](#) og [24-09158](#).

Vejledning til den fornyede behandling. Ophævelse følges næsten altid af en anvisning på, hvad kommunen skal gøre. I [19/04653](#) skulle kommunen ved fornyet behandling foretage en korrekt vurdering af den hydrauliske kapacitet, sikre overholdelse af miljøkvalitetskravene, fastlægge en klar grænseværdi for klorid som vilkår, etablere et fyldestgørende prøvetagningsprogram og vurdere påvirkningen af bilag IV-arter. I [NMK-10-00786](#) fik kommunen tilsvarende anvisninger om habitatvurdering og vilkårsfastsættelse for forurenende stoffer.

Ophævelse med udskudt virkning. For at undgå retstomrum kan nævnet lade ophævelsen få virkning senere: i [20/09030](#) og [21/04468](#) blev udledningstilladelserne ophævet med virkning fra ét år efter nævnets afgørelse.

Kompetencegrænser. Nævnet afviser klagepunkter, der falder uden for miljøbeskyttelsesloven. I [24-09158](#) kunne indsigelsen om, at kommunen efter vandsektorloven ikke måtte eje det spildevandstekniske anlæg, ikke prøves, da der ikke er fastsat klageadgang herom. Og hvor sagen reelt angår vandløbsforhold, henvises til vandløbslovens system – jf. [22/07816](#) om medbenyttelse af private dræn og offentlige rørlagte vandløb i forbindelse med et renseanlægsoverløb.

LOV	Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 11, stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 1
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Påbud om rensning af vejvand fra motorvej til Munktoftesøen ophævet – Vejdirektoratet havde ikke retlig rådeevne	22.06.2026
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ikke medhold i klage over tilladelse til medbenyttelse af private dræn og offentlige rørlagte vandløb	06.10.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af tilladelse til tilslutning af overfladevand fra kunstgræsbane på grund af manglende udledningstilladelse	23.05.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning i sager om tilladelse til udledning af tag- og overfladevand	22.03.2024
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afgørelse om tilladelse til udledning af overfladevand ophæves og hjemvises grundet manglende overensstemmelse med spildevandsplan	09.11.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om udledning af spildevand fra vaskeplads til sø	17.07.2017

§ 13 Strafferetlig håndhævelse: bøder, tvangsbøder og påbuddets bestandighed

Når et påbud ikke efterkommes, håndhæves det efter [miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2](#), typisk kombineret med løbende tvangsbøder efter [retsplejelovens § 997, stk. 3](#).

Bødeniveauet. Højesteret fastlagde i [156/2019](#) udgangspunktet med henvisning til forarbejderne til lov nr. 173 af 12. marts 2008:

"...at bødeniveauet for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, i førstegangstilfælde i almindelighed bør være på minimum 5.000 kr."

Højesteret forhøjede den ene tiltaltes bøde fra 2.500 kr. til 5.000 kr. med forvandlingsstraf af fængsel i 8 dage, men fastholdt den anden tiltaltes bøde på 2.500 kr. under hensyn til en personlig indkomst på 155.164 kr. mod medtiltaltes 517.016 kr. Tvangsbøderne på 1.250 kr. pr. måned pr. tiltalt blev opretholdt uændret.

Påbuddet kan ikke angribes bagvendt. I [S-776-21](#) havde en ejendomsejer fået påbud om forbedret spildevandsrensning i 2013 med frist forlænget helt til 5. oktober 2018. Han gjorde gældende, at ca. 30.000 kr. indbetalt til en lokal kloakeringsordning i 1980'erne og 1990'erne fritog ham. Østre Landsret stadfæstede byrettens dom:

"Det bemærkes, at det forhold, at tiltalte måtte mene at have et krav mod det offentlige som følge af, at han i en periode har indbetalt penge til en lokal kloakeringsordning, ikke kan føre til, at ... Kommunes påbud om at forbedre spildevandsrensningen, som ubestridt kan fastsættes efter miljøbeskyttelseslovens § 30, stk. 1, er ulovligt."

Dommen understreger, at et påbud, der hverken er påklaget eller indbragt for domstolene inden fristen, står ved magt. Sanktionen blev bøde på 5.000 kr. med forvandlingsstraf af fængsel i 8 dage samt tvangsbøder på 2.000 kr. pr. påbegyndt måned, indtil påbuddet var efterkommet.

Samme sanktionsmønster ses ved separatkloakeringspåbud: i [1-1242/2011](#) blev en ejendomsejer, der ikke havde efterkommet et kommunalt påbud om separering af afløbsledninger for regn- og spildevand, idømt en bøde på 5.000 kr. og løbende tvangsbøder.

Påbudsadressatens økonomi kan altså indgå i **bødeudmålingen**, men ikke i vurderingen af påbuddets gyldighed – hvor proportionalitetsvurderingen i stedet foretages af tilsynsmyndigheden og, hvor klageadgang findes, af nævnet.

LOV

[Miljøbeskyttelsesloven § 30, stk. 1](#)
[Miljøbeskyttelsesloven § 110, stk. 1](#)
[Retsplejeloven § 997, stk. 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Kloakti-tilslutningspligt: Gyldighed af nyt påbud efter påtaleopgivelse og bødefastsættelse ved manglende efterkommelse	11.03.2020
	Landsretten · Bøde og tvangsbøder for manglende efterkommelse af kommunalt påbud om spildevandsrensning	17.03.2022
	Byretten · Manglende Sagskontekst: Ingen data modtaget til resumégenerering	27.06.2011

§ 14 Sammenfatning: hvor sagerne vindes og tabes

Praksis på spildevandsområdet lader sig sammenfatte i fire mønstre.

1. Adgangsbarrieren er det afgørende første spørgsmål. For borgeren i det åbne land, der modtager et påbud om forbedret rensning eller kloakti-tilslutning, er den administrative klageadgang normalt lukket – enten fordi anlægget er på 30 PE eller derunder ([§ 30, stk. 4](#) og [§ 28, stk. 5](#)), fordi afgørelsen angår tilslutningspligt ([§ 28, stk. 4](#)), eller fordi den er led i administrationen af spildevandsplanen ([§ 32, stk. 4](#)). Tilbage står det kommunale tilsyn og domstolsprøvelse inden for 6-månedersfristen i [§ 101, stk. 1](#).

2. For naboen og foreningen er klageberettigelsen den reelle sorteringsmekanisme. Nævnet stiller et klart krav om kvalificeret, individuel og miljømæssigt værnet berøring. Afstand til udledningspunktet, manglende bredejerstatus til den konkrete recipient og generel bekymring for vandkvaliteten fører systematisk til afvisning – og en grundejerforening uden natur- og miljøformål i vedtægterne har hverken egen eller afledt klageret.

3. Når sagen realitetsbehandles, er kommunens sagsoplysning og plangrundlag det sårbare punkt.

De ophævelser, der findes, hviler næsten alle på retlige mangler af samme fire typer: fravigelse af spildevandsplanens forudsætninger, manglende udledningstilladelse for det modtagende anlæg, utilstrækkelig vurdering af hydraulisk kapacitet og miljøkvalitetskrav, samt forkert hjemmelsvalg eller forkert påbudsadressat. Resultatet er som regel ophævelse og hjemvisning med detaljerede anvisninger – ikke en materiel ændring foretaget af nævnet selv.

4. Håndhævelsen er ubønhørlig over for det påbud, der ikke er anfægtet i tide. Både Højesteret og landsretten har afvist at lade økonomiske indsigelser, historiske indbetalinger eller uforudsete fordyrelser tilsidesætte et lovligt meddelt påbud. Bødeniveauet på minimum 5.000 kr. i førstegangstilfælde kombineres rutinemæssigt med tvangsbøder, indtil påbuddet er efterkommet.

Afgrænsningsmæssigt hører tilslutningsbidrag, vandafledningsbidrag og spildevandsforsynings økonomi ikke under miljøbeskyttelsesloven, men under betalingsreglerne. Sondringen har dog en miljøretlig forudsætning: Højesteret fastslog i [BS-61505/2024-HJR](#), at betalingspligten forudsætter en **formel** tilslutning efter [§ 28, stk. 3](#) eller [stk. 4](#) – og dermed at den miljøretlige afgørelse er porten til det forsyningsretlige krav.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 3-5	Miljøbeskyttelsesloven § 30, stk. 4
	Miljøbeskyttelsesloven § 32, stk. 4	Miljøbeskyttelsesloven § 101, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Pligt til betaling af vejbidrag for statsvej kræver formel tilslutning efter miljøbeskyttelsesloven 20.11.2025 Højesteret · Kloaktilslutningspligt: Gyldighed af nyt påbud efter påtaleopgivelse og bødefastsættelse ved manglende efterkommelse 11.03.2020 Landsretten · Bøde og tvangsbøder for manglende efterkommelse af kommunalt påbud om spildevandsrensning 17.03.2022 Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over afslag på påbud om forbedring af spildevandsudledning til Brådebæk Sø 06.03.2025 Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af tilladelse til tilslutning af overfladevand fra kunstgræsbane på grund af manglende udledningstilladelse 23.05.2024 Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Afgørelse om tilladelse til udledning af overfladevand ophæves og hjemvises grundet manglende overensstemmelse med spildevandsplan 09.11.2023	

REFERENCE Lovgrundlag 6 paragraffer

Miljøbeskyttelsesloven § 19	stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 28	stk. 1, 3-4
Miljøbeskyttelsesloven § 30	stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 32	stk. 1
Miljøbeskyttelsesloven § 98	stk. 1	Spildevandsbekendtgørelsen § 35	

MATERIALE Citerede afgørelser 42 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

20.11.2025	Pligt til betaling af vejbidrag for statsvej kræver formel tilslutning efter miljøbeskyttelsesloven	61505-2024
03.05.2024	Højesterets dom om manglende retlig interesse i at prøve generelle miljøregler uden konkrete afgørelser	bs-499-2023-hjr
11.03.2020	Kloaktilslutningspligt: Gyldighed af nyt påbud efter påtaleopgivelse og bødefastsættelse ved manglende efterkommelse	156/2019

LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS

1

17.03.2022	Bøde og tvangsbøder for manglende efterkommelse af kommunalt påbud om spildevandsrensning	S-776-21
------------	---	----------

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS

1

27.06.2011	Manglende Sagskontekst: Ingen data modtaget til resumégenerering	1-1242/2011
------------	--	-------------

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGEÆVNEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

35

10.07.2026	Afslag på opsættende virkning af klage over § 25-tilladelse til spildevandsprojekt ved Harrestrup Å	26-06558
22.06.2026	Påbud om rensning af vejvand fra motorvej til Munktoftesøen ophævet – Vejdirektoratet havde ikke retlig rådeevne	24-09158
05.02.2026	Vandværk nægtet klageberettigelse over miljøgodkendelse til kvægbrug i Rebild Kommune	24/06684
27.01.2026	Afslag på nedsivningstilladelse for beplantet filteranlæg i indvindingsopland opretholdt af Miljø- og Fødevareklagenævnet	24/02006
06.10.2025	Ikke medhold i klage over tilladelse til medbenyttelse af private dræn og offentlige rørlagte vandløb	22/07816
26.09.2025	Afvisning af klage over tilladelse til spildevandsoverløb fra Aulum Renseanlæg grundet manglende individuel væsentlig interesse	25/07127
12.09.2025	Afvisning af klage over udledningstilladelse til Kalundborg Centralrenseanlæg grundet manglende klageberettigelse	25/06230
10.07.2025	Afvisning af klage over tilslutningstilladelse til spildevandsanlæg grundet manglende klageberettigelse	25/05505
08.07.2025	Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til tilslutning af tag- og overfladevand	25/02890
08.07.2025	Afvisning af klage over Aalborg Kommunes påbud om tilslutning til separatkloakering	25/05269
30.04.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage vedrørende tillæg til spildevandsudledningstilladelse for Ejby Renseanlæg	25/00520
10.04.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klager over Kalundborg Kommunes afgørelser om spildevandsudledning til Kærby Å	24/11122, 25/00116

06.03.2025	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over afslag på påbud om forbedring af spildevandsudledning til Brådebæk Sø	24/09127
19.11.2024	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om Viborg Kommunes miljøvurdering af spildevandsplantillæg	23/06768
23.09.2024	Afvisning af klage over påbud om ny bundfældningstank i Vordingborg Kommune grundet anlæggets størrelse	24/08538
23.05.2024	Ophævelse og hjemvisning af tilladelse til tilslutning af overfladevand fra kunstgræsbane på grund af manglende udledningstilladelse	21/04468
19.04.2024	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende spildevandsudledning til Glumsø Sø	24/02291
22.03.2024	Ophævelse og hjemvisning i sager om tilladelse til udledning af tag- og overfladevand	19/04653, 19/05292, 19/07000
15.11.2023	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om tilladelse til nedsivning og udledning af regn- og spildevand	22/17087
09.11.2023	Afgørelse om tilladelse til udledning af overfladevand ophæves og hjemvises grundet manglende overensstemmelse med spildevandsplan	20/09030
18.04.2023	Klage over afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for tillæg til spildevandsplan afvist grundet manglende retlig interesse	23/02631
13.03.2023	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om afvisning af klage vedrørende påbud om etablering af bundfældningstank	23/02037
11.11.2022	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af realitetsbehandling af klage over miljøgodkendelse af affaldssorteringsanlæg	22/06876
30.11.2021	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om ekspropriation til regnvandsbassin ophæves	20/14115
04.02.2021	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over Mariagerfjord Kommunes tilladelse til udledning af spildevand	21/00503
02.02.2021	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse om ophævelse af afslag på lempelse i krav til prøvetagning i Rødovre Kommune	20/00602
19.10.2020	Afvisning af klage over påbud om tilslutning til spildevandsledning	20/11107
01.09.2020	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende spildevandstilladelse til asfaltanlæg	20/06677
27.11.2019	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over påbud om kloaktilslutning	19/07795
05.06.2019	Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage vedrørende udledningstilladelse til renseanlæg grundet manglende klageberettigelse	19/02715
15.05.2019	Afvisning af klage over udledningstilladelse til renseanlæg grundet manglende klageberettigelse	19/03938
21.01.2019	Opsættende virkning ved klage over påbud om begrænsning af støvgener fra perlite-virksomhed	18/05257 (tidl. NMK-10-01342)

17.07.2017	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om udledning af spildevand fra vaskeplads til sø	NMK-10-00786
24.03.2017	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om privat vandløb vs. spildevandsledning	NMK-43-00562
31.01.2017	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om afslag på udtræden af spildevandsforsyning og udledning af spildevand til sø	NMK-10-01094

PLANKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS	1
---------------------------------------	---

19.05.2025	Planklagenævnets afgørelse om regnvandsafledning til fællesareal i Stevns Kommune	24/04672
------------	---	----------

VEJDIREKTORATET · NÆVN / KLAGEINSTANS	1
---------------------------------------	---

22.02.2023	Fordeling af udgifter til udvidelse af bro på privat fællesvej til brug for renovationskøretøjer	23_02631
------------	--	----------
